

رنگ آمیزی فانتزی برای دیو و پری

جلال‌الدین معیریان متولد سال 1320 است. کافی است نگاهی به کارنامه او بیندازیم تا شاهد آثار ماندگار او در حوزه گریم باشیم.

گفت وگو با طراح گریم سریال آب پریا

رنگ آمیزی فانتزی برای دیو و پری

جلال‌الدین معیریان متولد سال 1320 است. کافی است نگاهی به کارنامه او بیندازیم تا شاهد آثار ماندگار او در حوزه گریم باشیم.

از آثاری که معیریان در آنها به عنوان طراح گریم حضور داشته می‌توان به فیلم‌ها و سریال‌های کمال‌الملک، مریم مقدس، مرگ یزدگرد، سوته دلان، ولایت عشق، قطعه ناتمام، کمیته مجازات، طهران روزگار نو، روح‌الله، ایوب پیامبر، مردان آنجلس، پنج کیلومتر تا بهشت، هزارستان، سرداران، رعنا، کوچک جنگلی و خانه‌ای روی آب اشاره کرد.

او از تجربیات سال‌ها فعالیت‌اش در سریال [#171' آب پریا](#)؛ بهره برد و با گریم‌های سه بعدی، کلاسیک و فانتزی توانست توانمندی‌هایش را به مخاطبان نشان بدهد.

معیریان تاکنون چند بار نامزد دریافت سیمرغ بلورین بهترین چهره‌پردازی از جشنواره فیلم فجر شده و سه بار این جایزه را دریافت کرده است.

وی معتقد است طراحی گریم سریال آب پریا با وجود سختی‌هایش، تجربه شیرینی بوده و او از همکاری با مرضیه برومند راضی است.

قبل از سریال آب پریا در تئاتر تلویزیونی [#171' کدو قلقلی و دیو](#)؛ و فیلم [#171' 13 گربه روی شیروانی](#)؛ گریم فانتزی را طراحی و اجرا کرده‌اید، اما سال‌هاست در این زمینه کاری نکرده‌اید. چه عاملی باعث شد طراحی گریم سریال آب پریا را به عهده بگیرید؟

قبل از انقلاب طراحی چهره‌های تئاتر تلویزیونی [#171' کدو قلقلی و دیو](#)؛ را انجام دادم که گریم فانتزی داشت و مرضیه برومند هم در این اثر بازی می‌کرد. بنابراین با فضای برنامه‌های کودک و نوجوان آشنا بوده و در این زمینه کار کرده بودم، حتی برای گریم تله تئاتر کدو قلقلی و دیو جایزه هم گرفتم.

طراحی گریم شخصیت اصلی آن که نامش [#171' دیو فریره سر بلبله گوش](#)؛ بود، خیلی مشکل بود اما توانستم جایزه جام‌جم زرین را تصاحب کنم. در این تله‌تئاتر شخصیت‌های مختلفی حضور داشتند از جمله بچه دیو و آسیابان. مرضیه برومند هم یکی از نقش‌های اصلی را در این کار بازی می‌کرد.

طراحی گریم سریال آب پریا ترکیبی از گریم کلاسیک و فانتزی بود. در بخش‌هایی که پری‌ها در آسمان نشان داده می‌شدند باید گریم‌شان فانتزی بود و زمانی که به زمین می‌آمدند از گریم کلاسیک برای آنها استفاده می‌کردیم. مجموع همه این عوامل و آشنایی که از قبل با مرضیه برومند داشتم، باعث شد تا طراحی گریم این سریال را بپذیرم. البته با پذیرش طراحی گریم سریال آب پریا، خاطرات گذشته هم برایم بعد از سال‌ها زنده شد و از این‌که در این سریال حضور داشتم، خوشحالم. کار کردن با مرضیه برومند تجربه شیرین و ارزشمندی بود.

با توجه به این‌که پری با فرشته تفاوت دارد، از چه روشی برای به تصویر کشیدن این تفاوت‌ها استفاده کردید؟

پری، جن مونث است بنابراین پری‌های قصه نباید شبیه فرشته یا مردم عادی می‌شدند. همه این موارد باعث شد به دنبال یک گریم متفاوت برای پری‌های قصه آب پریا باشم. از سوی دیگر برخی مردم فکر می‌کنند پری همان فرشته است، در حالی که این‌طور نیست. علاوه بر آن اگر پری‌های قصه شبیه فرشته می‌شدند، مشکلات اعتقادی هم پیش می‌آمد. در مجموع طراحی گریم این سریال مشکلات خاص خودش را داشت. فشار کار، لوکیشن‌های متعدد و گریم‌های سه بعدی به دشواری‌های کار اضافه می‌کرد اما خدا را شاکرم که

این کار با موفقیت تولید و پخش شد.

در سریال آب پریا، برای شخصیت آبیوش که دیو خشکسالی بود، گریم سه بعدی در نظر گرفتیم. این نقش را سیامک صفری بازی کرد و گریم روی چهره او خیلی خوب جواب داد. برای طراحی گریم این اثر خیلی فکر کردم تا شخصیت‌های مختلف قصه گریم‌های خاص و متفاوت داشته باشند.

در این سریال زمان و مکان مانند کارهای واقعی وجود نداشت. به همین دلیل در قسمت‌هایی که پری‌ها به زمین می‌آمدند، باید از گریم کلاسیک استفاده می‌کردم و آرایش صورتشان باید به گونه‌ای دیگر بود. البته ابتدا من گریم را روی عکس انجام می‌دهم و بعد از نهایی شدن از سوی کارگردان و مدیران روی صورت بازیگر اعمال می‌کنم.

شنیده‌ایم ابتدا قرار بود گریم پری‌ها به گونه دیگری باشد، چرا بعد منصرف شدید و گریم‌ها را تغییر دادید؟

من منصرف نشدم، این تغییر خواست مدیران بود. من طراحی دیگری برای پری‌ها انجام داده بودم. به عنوان مثال برای سبز پری، ابروها و چشم‌های سبز در نظر گرفته بودم. در واقع می‌خواستیم فرم ابروها به شکل برگ گل باشد و برایشان تاج گل هم گذاشته بودم. می‌خواستیم از مژه مصنوعی هم استفاده کنیم.

به نظرم این طراحی مشکلی نداشت اما همان طور که می‌دانید روال کار به این شکل است که طراحی گریم ابتدا باید به تأیید کارگردان و بعد از آن به تصویب مدیران برسد. نقل قول‌ها حکایت از آن داشت که مسئولان این نوع گریم را نپذیرفتند و این صحبت مطرح شده که مبادا این نوع گریم در جامعه ترویج شود. اما من با این نظر موافق نیستم. مطمئن هستم اگر این نوع گریم در سریال آب پریا اجرا می‌شد از طرف مردم تقلید نمی‌شد. چون در دنیا برای کارهای مختلف از گریم فانتزی استفاده می‌کنند اما مردم در زندگی روزمره از آنها تقلید نمی‌کنند.

مرضیه برومند به عنوان کارگردان در این رابطه چه نظری داشت؟

او معتقد بود برای دور شدن از این مشکلات بهتر است گریم‌ها ساده‌تر باشد. به همین دلیل ما دور چشم سبز پری را هاله سبز زدیم. در مجموع این نوع گریم مورد نظر من نبود، ولی تلاش کردم گریم پری‌ها متفاوت باشد.

امیرحسین صدیق، بازیگر نقش استاد بهار در میان شخصیت‌های آب پریا گریم متفاوتی داشت، حتی شنیده‌ایم موهایش را تراشیده و از کلاه گیس استفاده کردید. چطور موهای خودش را برای این نقش سفید نکردید و از کلاه گیس استفاده کردید؟

متناسب با نقشی که امیرحسین صدیق در قصه داشت، باید گریم متفاوتی هم برایش طراحی می‌کردیم. در قصه، استاد بهار یک فرد مسن و با تجربه است. با توجه به این‌که صدیق جوان است و موهای مشکلی دارد، باید موهای او را می‌تراشیدیم و از کلاه گیس استفاده می‌کردیم. همچنین ابروها و سبیل‌ها هم باید سفید می‌شد.

مسلمای موهای یک جوان سی و چند ساله با یک پیرمرد هفتاد ساله تفاوت دارد. در میانسالی موهای جلوی سر کمی عقب‌تر است و ضخامت آن به اندازه جوانی نیست. در مجموع موهای میانسالی با جوانی قابل مقایسه نیست. در میانسالی کاسه سر خلوت می‌شود. همه اینها باعث شد برای استاد بهار از کلاه‌گیس استفاده کنیم.

امیرحسین صدیق بعد از گریم این سریال به من گفت وقتی مردم او را با این گریم می‌بینند، احترام زیادی به او می‌گذارند و فکر می‌کنند پیرمردی هفتاد ساله است و زمانی که کلاه گیس را برمی‌دارد، دیگر از آن احترام خبری نیست! حتی به من گفت زمانی که خودش را در آینه می‌بیند، با این گریم خودش را نمی‌شناسد.

در سریال آب پریا تلاش کردم کوچک‌ترین نقش‌ها هم گریم منحصر به فرد خود را داشته باشند تا برای بیننده‌ای که به تماشای این سریال نشسته جذاب باشد. در مجموع سعی کردم مطابق میل کارگردان که بازیگران را با وسواس زیادی برای نقش‌های این سریال انتخاب کرده، گریم‌ها را متفاوت طراحی کنم.

عوامل گریم زحمت زیادی برای این سریال کشیدند. عوامل از 5 صبح تا آخر وقت مشغول گریم شخصیت‌های این سریال بودند. گرچه کار طاقت فرسا بود، اما شیرینی خودش را داشت.

بهنام معیریان برای گریم این سریال زحمت زیادی کشید، اما نمی‌دانم چرا نامی از او در تیتراژ نبود. او برای گریم سه بعدی آبیوش -

دیو خشکسالی - قطعات چهره را با ظرافت ساخت.

با توجه به سختی‌هایی که طراحی گریم سریال آب پریا داشت، برای طراحی هر شخصیت چند بار تست زدید؟

راستش من خیلی فکر کردم تا طراحی گریم شخصیت‌های این سریال متفاوت باشد. با توجه به این که زمان قصه مشخص نبود، کار مشکل‌تر می‌شد. مسلماً طراحی این سریال با سریال‌هایی همچون مردان آنجلس و مریم مقدس که مربوط به زمان مشخصی بودند، تفاوت داشت. علاوه بر آن طراحی گریم برای شخصیت‌های پری، دست مرا می‌بست. طراحی باید به گونه‌ای بود که به اعتقادات مردم خدشه‌ای وارد نکند. از سوی دیگر باید چهره پری‌های قصه با مردم عادی تفاوت می‌داشت و کمی هم غیرطبیعی بود. همان‌طور که گفتم، قبل از این که روی صورت بازیگر تست بزنم و او را اذیت کنم، طراحی را روی عکس شخصیت‌ها انجام می‌دهم. در واقع هر فکری را که به ذهنم برسد، روی تصویر او اجرا می‌کنم و پس از آن که به تصویب کارگردان رسید، روی صورت بازیگر اجرا می‌کنم.

آیا همه طراحان گریم از این شیوه استفاده می‌کنند؟

طراحی روی عکس را برای اولین بار در ایران من انجام دادم. می‌توانم بگویم این کار ابداع خودم است و بیش از 20 سال است که این گونه طراحی می‌کنم. تست زدن روی صورت بازیگر کار درستی نیست، چون بازیگر اذیت می‌شود.

گریم سه بعدی روی صورت سیامک صفری (دیو خشکسالی) باعث شده این بازیگر اصلاً شناخته نشود. آیا این نوع کار تعمدی بود؟

چاره‌ای نداشتیم. باید گریم به گونه‌ای بود تا بازیگر به شخصیت دیو خشکسالی نزدیک شود. این نوع گریم‌ها در دنیا متداول است و حتی گاهی هنرپیشه را چاق‌تر یا لاغرتر می‌کنند. من از گریم سه بعدی در فیلم طبل تو خالی هم استفاده کردم. طراحان گریم متناسب با فضای قصه از گریم‌های سه بعدی استفاده می‌کنند.

گریم سه بعدی نسبت به گریم‌های معمولی سخت‌تر است و اصلاً قابل مقایسه نیست. زمانی که از گریم سه بعدی استفاده می‌شود، باید قطعات با دقت و ظرافت خاصی روی صورت بازیگر چسبانده شود. اگر این کار درست انجام نشود یا کج گذاشته شود، چهره زشت می‌شود. قالب سه بعدی برای شخصیت‌های مثبت و منفی با یکدیگر نیز فرق دارد. منفی و مثبت هم اهمیت دارد. تصویربردار هم باید به نوع تصویربرداری این نوع گریم‌ها آشنا باشد و باید زاویه‌ای برای دوربین انتخاب کند که این گریم درست نشان داده شود.

به‌عنوان مثال اگر ما بخواهیم بینی مصنوعی برای بازیگر بسازیم، باید ابتدا از صورت بازیگر قالب بگیریم، سپس صورت گچی را بسازیم. بعد مواد لازم را در این ماکت تزریق کنیم. این کار سختی‌های زیادی دارد و براحتی یک قالب ساخته نمی‌شود. در ساخت قطعات اسفنجی میلی‌متر اهمیت دارد.

شما تاکنون طراحی گریم آثار مختلفی را به عهده داشته‌اید. طراحی گریم سریال تلویزیونی آب پریا برایتان چه امتیازاتی داشت؟

پس از سال‌ها در این کار از گریم فانتزی استفاده کردم و خاطرات گذشته برایم زنده شد. اما متأسفانه سریال در زمان مناسبی پخش نشد. مردم در ایام نوروز به دلیل دید و بازدید فرصت نکردند همه قسمت‌های این سریال را ببینند. امیدوارم این سریال بازپخش شود. علاوه بر آن ساعت پخش هم مناسب نبود. امیدوارم در صورت بازپخش این سریال، زمان مناسبی هم برای پخش آن در نظر گرفته شود.

از تجربه کار با برومند راضی هستید؟

بله، تجربه بسیار خوب و ارزشمندی بود. او کارنامه درخشانی دارد و همیشه آثار خوبی از او دیده‌ایم که مورد توجه مخاطبان هم قرار گرفته است. به نظرم همکاری با او خیلی خوب است.

فاطمه عودباشی - گروه رادیو و تلویزیون